

Виза́зоря

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

Виходить два рази тижнево.
Адреса Редакції й Адміністрації:
Львів, ул. Саліги 26, 1. пов.
К. П. Ш. Краків 405.867.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ

Передплата в краю:
Чвертьрічно . . . . . 6 зол.
Місячно . . . . . 2 „
За кордоном чверть-
річно . . . . . 1 дол. ам.
Ціна одного числа 0.25 зол.

Нова секта між Українцями і боротьба проти неї в Америці.

Чому можна побоюватися знищення всякої до допомоги ізза моря?

Наша редакція одержала з Америки відозву, видану там дня 1. січня сего року п. з. „Боронім Української Церкви!“ Відозву ту підписало 27 Українців-католиків (як комітет) повними іменами, а між ними два наші гр. катол. священники, б. Адміністратор Дієцезії о. Петро Понятишин, тепер парох Нью-Йорку і його сорудник о. Олекс. Павляк.

Зі змісту відозви видно, що се покищо льокальна організація боротьби наших Українців-католиків, вірних свому Епископови, але що боротьба заповідається на більшу міру (бо нова секта має там у своїх руках дневник). Ось виїмки з тої знаменної відозви:

„Настало время люте. Як новонароджену Вифлємську Дитину хотів замордувати Ірод, щоб разом з нею вбити жерело Істини, так посеред самих Українців в Америці повстали гуртки людей, які взялися пляново розбивати нашу українсько-католицьку Церкву. В той спосіб вони нищать тут в Америці головне жерело етики й моралі серед українського народу і загалом убивають в серцях наших людей всякі благородні почування“.

Дальше представлено у відозві коротко і ясно організаційні заслуги катол. Церкви між українським народом в Америці та довоєнні спроби царського православія, розбити там нашу Церкву для того, що вона українська.

„Та ось що діється тепер... змінили ключі: перше нищили вони Католическу Церкву якраз тому, що вона українська та уживала до сього помочи російського уряду, а тепер вони несподівано прикинулись оборонцями укр. народу і при явній допомозі наших передових організацій нищать ту саму Церкву тіби тому, що вона неукраїнська!.. Ідеї в тім нема. А не маючи ідеї, не перебирають у способах (!) таку святу річ як віру мішають з ложню, обманом, клеветою.“

Відозва стверджує, що задля матеріяльних користей пристали до тої акції різні відступники і навіть священники гр. кат. Церкви (мають покищо тихцем, бо інакше відозва подала б їх імена. — Ред).

„Навала йде сильна і велика і має деякий успіх... А впливом сеї „роботи“ єсть упадок релігійности між укр. громадянством взагалі і криводушїє в церковних справах. В слід за тим іде і знеохочення до якої небудь громадянської праці“.

Се значить, що незабаром можуть устати всякі жертви з Америки на наші інституції тут, у краю. Тут треба підчеркнути, що всяка похвала, давана в тейшій пресі сектарам в Америці, скріпляє там їх становище та руїну, яку вони там роблять і тим самим причиняється до руйновання допомоги, яку тут мали відтам наші інваліди, сироти, „Рідна Школа“, „Просвіта“ і всякі інші інституції. На щастя львівська преса вже зорієнтувалася, що на її похвалах роблять там спекулянти особистий інтерес, а провінціо-нальна ще не вся й містить довгі статті

присилані з Америки основниками нової секти.

Дальше трудно на підставі відозви сказати напевно, чи в Нью-Йорку основуєть зовсім нову „автокефальну“ секту між нашими нещасними людьми, чи лучаться з автокефалією присланого з большеві Феодоровича, котрого спровадила туди т. зв. свистунівська секта в Канаді (одначе він осів у Шікагу). Відозва описує ту автокефалію під проводом „самосвятів“ без апостольського наслідства і каже:

„Колиб вони назвали себе шпр. автокефальна протестантська церква, то се булоби слушне, бо протестантські церкви не мають священства... (іх) духовні дієства після засад православної церкви не є дієствами... Отже іх духовні дієства се несовісний обман, обчислений на дурення людей для своєї користі“.

Чи ті „самосвати“ се виключно прихавні з большеві, чи може „висвятити-ся“ на вічу (!) таки наші галицькі інтелігенти, не знати — але в Америці все можливе.

Поза сею одною неясністю тут для нас — вся відозва написана дуже зрозуміло. Вона яркими красками змальовує шкоду, яку робить нова секта українській нації.

(Продовження статті на 3-ій сторони.)

В справі виборів.

Ч. 109/Орд. — Перед зближаючимися виборами до сойму Отці Душпастирі пригадають вірним на проповіді засади обовязуючі в горожанським життю, представлені Епископатом нашої провінції в посланію виданому з нагоди виборів до громадських рад, й то письмо ще раз прочитають. При виборах до сойму як при виборах до громадських рад йде о справу віри — о недопущення до мандатів ворогів нашої Церкви і народу.

З огляду, що голосовання на послів до Сойму і Сенату відбудеться в неділі, в днях 4. і 11. марта 1928, поручається ВЧ. Духовенству відслужити в ці неділі церковне Богослуження в такім часі, щоби воно покінчилося перед годиною, на яку визначено початок голосовання так, щоби вірні могли вислухати Службу Богу і сповнити свій горожанський обовязок. Про вчаснішу відправу Богослуження в ці неділі належить повідомити вірних найпізніше в неділю перед 4. і 11. марта.

Рівнож поручається ВЧ. Духовенству не відтягатися від обовязку участі або проведу в виборчих комісіях, але на случай, колиб кого з поміж ВЧ. Духовенства назначено членом або председником виборчої комісії, цю гідність прийняти і з нею злучені обовязки совісно сповнити. — Від Митрополитого Ординаріяту. — Львів, дня 8. січня 1928. — † Андрей, Митрополит. (А.-Е. Від., ч. 1.)

ОГЛЯД ЧАСОПИСІВ

Справа византіїства.

Тут подаємо есенціональні виїмки і зміст статті В. Панейка, котру принесло б. (різдвяне) число „Діла“ с. р. п. з. „Наше византіїство“:

„Византіїщина в самім засновку нашої історії вприснула в душу нашого народу розкладові елементи; вивинувала нас на мандрівку віків фатальними прикметами світогляду і моралі: дала нам, як і найближчим нашим сусідам і спільникам, великорусам, духову формацію страшенно несозвучну з основними вимогами формації європейської людини, європейського горожанина — можна сказати навіть: несозвучними з самою суттю нової європейсько-американської цивілізації.“

„Велика“ Україна осталася до нині византіїською у своїй духовій формації не тільки релігійно-метафізичній, а й етичній і горожанській. Галичина мала щастя віднайти, хоча й пізно, через унію звязок з римською церквою і західно-європейським світом. На жаль, звязок цей не був нерозривно й невідклично кріпкий; византіїство ніколи оконечно не скапітулювало в наших душах; мимо формального й фактичного звязку з Римом, мимо неочіненого виховуючого впливу латинства й католицтва на галицьку церкву, византіїство заєдно, раз сміливіше, раз боязкіше, ворохобилося в галицькій свідомості й підсвідомості проти зненавидженого кожним византіїцем латинства“.

Дальше виводить автор, що навіть часть галицького духовенства хитається ще сьогодня між ошоломлюючими впливами виз. сходу і ясною латинсько-римською дисципліною. А пересічна світська інтелігенція уважає релігію тільки хитрою видумкою „попів і панів“ на баламучення „бідного народу“. Верх політичної думки такої „інтелігенції“ в тих справах є домагання, щоби селянин слухав Богослужень і догм у будім то вповні йому „зрозумілій“ народній формі, хоч історія роформації доказала, що народня мова в Богослуженнях ніякого „розуміння“ рел. метафізики не дає, а зате дає нагоду робити хаос у „толкованню“ св. Письма. Підчеркнувши на основі новіших студій ріжних учених, що ніяка сила не може суперничити з релігією в формуванні людської моралі й характеру, стверджує, що навіть західні соціялісти як діти латинської цивілізації так ріжняться від соціялістів укр.-російських і жидівських, як ріжниться католицтво від византіїства і жидівства.

„Невідраді географічні й історичні обставини накиннули Володимирові Великому (тай після якого вагання!) византіїську духову формацію. Наслідки цього бачимо нині на Україні цілій і на кожній українській одиниці й родині зокрема“...

Автор побоюється дальше відорвання західної вітки українського народу від Апостольської Столиці та вказує на дуже ненависні відзиви проти Риму в нашій національній публістиці, причім виказує непослідовність наших визан-

тиців, котрі бухаючи ненавистю до латинської церкви й дисципліни, рівночасно божаться, що вони люде західного світа та що їм зі сходом не по дорозі.

Вкінці зазначає, що Византия виправді донала великих діл в області державних і культурних зусиль (головно її заслугою вважає збереження частини грецького клясичного письменства), але не треба замикати очей на те, що в ній було отруйне й розкладове та заражувало анархією всіх, що підпали під вплив Византиї.

„Поляк-Католік“, опираючись на досвіді Катол. Центра в Німеччині, пише в ч. 25 про політ. „співпрацю“ католиків з іншими таборами ось що: — Не вільно приманчивим гаслом „співпраця“ впроваджувати в блуд широкі маси. „Співпраця“ католиків з іншими групами можлива, але тільки в самім парламенті, а не в часі виборчої пропаганди й голосовання. Вибори се акт, котрий потягає за собою далекаслідні послідовності: тим актом переливаємо на послів всі свої засадничі права й рішення про долю не тільки держави й народа, але й церкви, релігії в школах і т. д. На лісті кандидатів „Безпарт. б'юро співпраці з урядом“ ч. 1. бачимо провідників ворожого церкви радикалізму, як: Венява-Другошевські, Понякевич, Медзінські, Косцалковські, Дашинська, Ст. Новак, Марян Домбровські, ред. „Кур. Ілюстр.“ і т. Перший у цілім краю підірвав авторитет Епископату й осмілює Пастирські Послання. Ред. Домбровські ширить порнографію в пресі, а Євангельські оповідання про Різдя Боже зараховує до „легенд“. Ст. Новак се голова радик. „Союза Учителівства“, котрий то Союз домагався знесення науки релігії у школах... Виборець-католик грішить, коли віддає голос не тільки на рішучих вогорів Церкви але і на таких, котрі мають погляди незгідні з християнською вірою й етикою. Отже не вільно співпрацювати в виборах з ворогами Церкви а тим більше не вільно заохочувати й намовляти до того широкі маси католицького населення по селах і містах.

Про тло релігійної боротьби в Америці пише „Укр. Вістник“, орган „Укр. Коопер. Сп'ячкі“ під ред. Д-ра Льонгіна Цегельського (що недавно зачав виходити в Нью-Йорку): „Виробилось було в укр. інтелігентці переконання, що безрелігійність

се знак поступовости. В Англо-Саксів інакше: великі вчені, політики, навіть соціялісти, є в них релігійні. Льюїс Джордж та голова партії праці соціяліст Мек-Доналд виголошують навіть проповіді по церквах... Так наша інтелігенція, що легко трактує релігію, не має ні сили духа, ні того характеру, ні сеї чесности, що мала інтел. початків укр. відродження. Не далеко заїде нарід ведений малодухами, брехунами, обманцями, клеветниками і т. п. Клеветесь противників, кидаєсь на них низькі підозріння, оббрихуєсь та обманюєсь читачів, перекручуєсь та закриваєсь правду. Люде, що звивають сих низьких способів, не соромляться сею... Вони цинічно, без сорому та сумління затрокують своїми методами загал, навчаючи його тоїж самої нечесности“.

Представивши, як пімстидоса таке затроєння дучі нашого народу в часі революції, каже дальше так:

„З другого боку та сама півінтелігенція без ніякої релігії крутить тожук релігією як шведь пікірою, робить з неї заслону для своїх інтересів. Люде, що свимуть на всяку релігію, — звивають релігійних клівчів, щоб розбити нарід та в каламутній воді свою рибу ловити. Чи було коли серед амер. Українців таке розбиття як є сьогодні і то без вигляду на якийсь кінець? Чи не сумно, що перед в тім розбиванню веде „Свобода“, нібито орган „Укр. Нар. Союзу“, а в дійсности орган двох людей, пп. Ревюка і Мишуги? Чи не веде се до загальної деморалізації? А чи морально се, коли священник підписує заяву послуху своїй звєрхности, а рівночасно каже в крузі знайомах, що він „дальше буде своє робити“? Де мораль? Де честь? Де пошановання свого власного слова? Як можна на таких покладатися в чім-небудь?“

В тім самім „У. В.“ знаходимо ще статтю: „Місіонарі за Гулзону стхорили“. Під тими „місіонарями“ розуміє автор тих, котрі там „роблять“ нову „релігію“ при помочи віча та „Свободи“. Катол. священники оо. Понятишин і Павляк разом з комітетом (згаданним у передовиці) удалися до адвоката, а той в оповіщенні віча доглянув „лайбел“ (відповідальність за те, що написано). На тій основі від ред. „Свободи“ зажадали судова, щоб видала імена тих, що се писали. А що „Свобода“ вже не раз платила за лайки редакторів, отож сим разом видала списани на картонці

всі імена! Прийшло віче, а „місіонарів“ нема. Тай вірних нема. Пусто, глухо, лиш жиївські миши по сали гуляють... (Тепер в руках катол. духовних імена спільник в, котрі розбивають нашу Церкву. Доси тих імен не оповіщено, але їх легко додуматися). — Оттаке ви- правляють наші „національні патріоти“ за морем в найтяжчі часи свого народу.

Політичний процес 17-ки.

Щойно третього дня розправи перед полуднем скінчили читати акт обжаловання в українській мові. В полудне при переповненій салі почав зізнавати обжалований Василь Атаманчук: відповідав на питання майже півтрета години. Життєпис його звичайний в сих часах образ тяжкого життя дитини з народа, що пішла до шкіл, в яких захопила його війна. Брав як семінарист участь в українсько-польській війні, борюся під Львовом, був у польській полоні, служив і в польській війську, знов учився, хорував. На питання, з чого удержувався, відповів широко, що мав 150 зол. місячно, але не каже від кого. Мовчанкою збув питання, чи знає, що така квота „повторяється у тих, котрі удержують зносина з Росією“. На питання, на що йому було мобілізаційної карти, також не дав ясної відповіді. На питання, де довідався про убийство Собінського, відповів, що з газет аж на другий день. Де був 19. жовтня 1926 р. по полудні? Був у кіні „Палас“. Опісля відкликає свої зізнання в поліції, бо там його били. Прикрє вражіння роблять про те, як 5 днів був скований. Приналежність до Української військової організації заперече. Передтим, як втік на Чехословачину, жив в Стрию.

Четвертого дня питав Атаманчука заступник вдови по Собінській д-р Новак-Пшигодзкі. М. и. питав його, чи він віруючий і чи ходить до церкви? Обж. відповів: Так. З дальших його відповідей довідуємося, що гроші на удержання мав від якоїсь особи, котрої імені подати не хоче. Після запитів адв. М. Волошнина і Шухевича зачалося переслухання обж. Івана Вербицького. Він заперечив і співучасть в убивстві Собінського і в Укр. військ. організації і в шпіонажі. Опісля каже, що якийсь „Мілько“ намовляв його до шпіонажі й намовив до переховування листів та револьверів, фільм, карти і гзової маски.

І плач потряс нею, як осінній вітер яблїною в саді над Липою, біля церкві св. Духа... Виплакавшись, зітхнула до Бога і успокоїлася.

VIII.

На однім з постів запримитіла Настуня якийсь неспокой між татарською сторожею. Татарські командири раз-ураз збиралися на наради, перечилися між собою, висилали гонців. Вечером не розпалено огнищ, хоч були вже далеко в степах. Очевидно — Татарам грозила якась небезпека.

На цю думку радісно заблїстїли очі Настуні а в серці розгорїлася надія. Надія на свободу.

Як надїшла ніч, не могла заснути. Бо цілий табір не спав. Чути було в воздусі, що на щось заноситься. Задрїмала щойно по півночі, як косарі вже високо піднялися на небі.

Як довго дрїмала не знала. Збудив її тупїт кінських копїт і страшний крик. Намети татарського табору в однім кінці палахкотїли ясным огнем. В його блеску побачила кілька невеличких козацьких ватаг, що відважно вдерлися в татарський табір. Пізнала козаків по їх лицях і шапках, по чубах тих, які в метушні й бою втратили шапки. Серце в її грудях забилося так, що не мов грудь розсаджувало.

В таборі між полоненими піднялася метушня. Козаки перли якраз на ту часть табору, де мїстилися полонені. Уже доперли до мужеського полону. Уже частина полонених мужчин получилася з ними. Уже чула виразні оклики в рідній мові:

— „Рїж, бий невірну бісурман!“

І здавалося їй, що між полоненими доглянула й свого Стефана, який напивав на Татар з лущеною від воза. Серце в нїй билося як пташка в клітці. Уже бачила, як вертає до дому, як кінчить перерване весїлле і як справджуються слова циганської ворожки, що матиме два весїлля, а одного мужа. Дальше буде.

Та се тревало тільки 5 днів і його увязнено.

П'ятого дня дальше перестухувано Ів. Вербицького. Головний закид роблять йому з того, що у нього знайдено список військових формацій. Він борониться тим, що знає винен Гук, одначе каже, що не зможе, чи Гука уважати провокатором.

Опісля зізнавав Мих. Вербицький. Сей признався, що належав до „Української Військ. Орг.“ і заявив, що цїль тої організації здобуття незалежної України, а одним способом підготовки до того має бути спорт. Тепер обж. не належить до „УВО.“ — Розправа тревасе дальше.

Нова секта між Українцями..

(Продовження із 1-ої сторони.)

„Замість об'єднувати нарід — вона розбиває його на дрібні групи і викликає сварні та спори... захоочує до завязтї в партійній боротьбі, розбиває істнуючі народні інституції і накликає до творення „своїх“, замість заохочувати до жертв на народні цілі, накликає люде до викладання грошей у нові церковні мури і домн („автокефальні“), замість поширити просвітлу, підтримує темноту, бо їде неправдою. В той спосіб повстає загальний хаос і розклад народних сил і дїка боротьба всіх проти всіх а з тим загальний занепад нації“.

На питання, в якїй цїль роблять сей хаос наші хаотіки, відповідає відозва, що єдина їх цїль: дати удержання тим 6. священникам гр. кат. Церкви, котрі прогрішилися і мусять з катол. Церкви забиратися, як також світським амбїтникам. Значить — діло в грошах.

Щоб жити легким коштом, „толкують“ народом, що закладають йому „національно-патріотичну церкву“, бо теперїша „недобра“. Справа поставлена по американськи — на інтерес („бізнес“).

„Пропаганда, ведена сею церквою чїсто більшевїнським способом... є хїба ганьбою для українського імени і приносить заклот та адичиня між укр. емігрантами. З тим убивається також і всяку надїю на абереження укр. еміграції в Америці в будучинні“.

Відозва кінчить закликом до католиків-Українців, щоб вірно вистояли при нашій Катол. Церкві, котра була, єсть і буде зароблом в найтяжчих хвилях народного життя.

Слідують підписи й адреса: Defense Committee of the Ukrainian Catholic Church, New York City 22 East 7th St.

Адресу цю подаємо тут дїлятого, що деякі галицькі редакції, даються ще уживати незвичайно хитрим сектярським спекулянтам в Америці до їх особистих цїлей, „бізнесових“, які вони осягають під кличем „національного патріотизму“. На те тим спекулянтам потреба там, щоб їх тут хвалила наша преса і поміщувала їх статті, звичайно анонімні, або криптонімні, або навіть під редакційною фірмою. Тодї вони поклякаються в Америці на те, що бущїмто „край“ за ними — і на теkonto в грошах, витиснених з народа, визискують довіре тутїшних редакцій до їх млиного патріотизму.

Отже дїлятого, щоб наші редакції могли й листовою поїнформуватися про дійсний стан справ у найбільшїм кітїлі хаосу, в Нью-Йорку, заки нечатають статті про „католиків“ і „христїян“ і т. п., — подаємо тут з відозви адресу другої сторони, котра там бореться проти убивання нашої Церкви й нації в Америці.

Думаємо, що члени тих редакцій подякують нам колись бодай у дусї за те, що звертаємо їх увагу на те, до якої поганї роботи вживають їх як оруддя безоглядї руйнники за океаном.

Підчеркуємо ще раз, що підирання відсу сектярїв в Америці може знищити всяку допомогу акцію за морем.

Нові кардинали,

(Від власного кореспондента з Риму.)

Алексеї Лепісіє, ур. 28. 2. 1863 р. в епархії Верден, за молоду вступив до Чина Сервітів, вчився в Льондоні, священником став 1885 р. В Римі вчився ще на унів. Пропаганда, де відтак викладав догматику 25 літ. Написав багато богословських і філософїчних творів. Клясичним твором можна назвати його розправу про відпусти.

Займав ріжні уряди в своїм Чинї (був також його генералом), і належав до ріжних Папських Комісій та був консультором 4 св. Конгрегацій. 1924 р. Папа іменував його Ап. Візятатором Індїї з титулом архієп. Тарсу. Кардинал Лепісіє працюватиме в Римській Курїї.

Раймунд Рульо, ур. 6. 4. 1866 р. в Айльс Верт 1866 п. вступив до Чина св. Домїніка. Вчився на Корсиці. Від 1894 р. був професором своїх в Канаді а відтак учителем новиків 1919 р. став провінціалом канадїйських Домїніканів. 1923 р. іменовано його єпископом в Valle Field, а 12. 11. м. р. вступив на архїєп. престїл в Квебеку.

Петро Сегура і Саенц студїював в м. Бургос, зложив три докторати, був професором в Бургос і в Папській унів. в Валлядолїдї, де в 36. р. життя став Єпископом-помічником тамошнього архїєпископа (13. 6. 1916). В 1920 р. іменовано його єп. в Корїя, де дав докази своєї незвичайної апост. ревности. — 1926 р. став архїєп. в Бургос, а тепер став кардиналом і примасом Еспанїї (архієп. в Толедо).

Йосиф Біне ур. 18. 4. 1869 в еп. Соассон. Був професором в семінарії і редактором. 1920 р. став єп. в Соассон, а відтак митрополитом в Безансон. В часї війни служив при військ. й одержав відзначення „Почесного Легїону“.

Юстинян Шерейді, ур. 1884 в Кеадї коло м. Аббація св. Мартїна на Мадяршинї. 1904 вступив до Бенедиктинів. Висвячений 1908 р., дальші студїї відбув в Колегїї св. Анзельма в Римі, де відзначився бїстрїстю ума і пильністю. Відтак став професором Колегїї. Написав „Fontes juris canonici“ і помагав Кардиналові П. Гаспаррію в його правничих працях. Був радником малярського представництва при Ватикані. Як архїєпископ Стрітонїї, Кард. Шерейді є тим самим малярським примасом. І. Л.

Конкордат з Литвою. (і. л.) В грудні відбулося у Ватикані між Держ.

Під увагу організаціям. Зогляду на невеликий обєм нашого органу, можемо в цїлости поміщувати тільки письма й оповїстки У.Х.О. так зі Львова, як з краю. Оповїстки вських інших організацій, особливо з краю, де їх є тисячі, заповнилоб увесь наш орган і ще далеко не всі моглиб бути поміщені. Дїлятого просимо не брати наї за зле, коли подаємо тільки короткий зміст важливих оповїсток ріжних українських організацій з краю. Інакше поступати неможливо.

Папський Східний Інститут в Римі.

Папа Венедикт XV заснував у Римі в 1917 р. „Папський Інститут для східних студїї“ (Pontificium Institutum Orientalium Studiorum).

Цїль Інституту: плекання знання про церковні і релігійні відносини т. званого ближчого Сходу шляхом спеціальних академічних курсів, що тривають 2 роки і також конференцій для ширших освічених кол. На чолі Інституту стоїть о. М. d'Herbigny. Між професорами, що викладають в Інституті, є між ін. кн. Ол. Волконський, що викладає старославянську і російську мови. Інститут має свою богату бібліотеку.

Від 1923 р. „Папський Інститут для східних студїї“ випускає кож місяця своє спеціальне видавництво п.з. Orientalia Christiana, в яким друкує праці і матеріяли про т. зв. ближчий Схід. По січень 1928 р. вийшло 40 більших і менших випусків, між ними кілька, що відносяться безпосередно до України. Так чч. 3 і 4 присвячені українській православній церкві на В. Україні і в Америці (документи), чч. 6 і 7 — св. Йосафатови (праці Г. Гофмана), ч. 35 — руським Руриковичам, їх генеальогії і подружним звязкам (велика праця Н. Баумгартена), наконечь досить обемисте ч. 39, що недавно появилося, — присвячене кївському митрополитови Петрови Могилї (документи з замітками А. Malvy і M. Viller'a) Праці видавані в мовях: латинській, французькій і німецькій.

Не підлягає сумніву, що сей римський Інститут своїми жерельними працями причиниться дуже до висвітлення історїї України. Для наших учених, котрі можуть мати справи до бібліотек Ватикану і т. п., подаємо тут для контакту адресу Інститута:

Orientalia Christiana, Roma (28), 7 Piazza S. Maria Maggiore.

Секретарем Кард. Гаспаррієм і д-ром Юрієм Савлісом вимїна ратифікаційних нот конкордату заклученого ще 27. 9. 1927 р. з Литвою.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Львівські Архієпархїяльні Відомости ч. 1, з 20. січня 1928 р. приносять отсе оповіщення: Ч. 107/27/Орд. Митр. Ординаріят рішучо осуджує спосїб, яким прийняв „Український Голос“ відповіль св. Римської Конгрегації на жалобу проти перемського Єпископа Преосв. Йосафата внесено до Риму. — Місто прийняті рішення Апостольського Престола з християнським підирненням Найвишшому Авторитетови Церкви, представляється це рішення яко рішення суду і піддається його критиці спосїбом і словами, які місять тяжку зневагу для Апостольського Престола.

Митр. Ординаріят осуджуюч таке поступовання перестерігає вірних перед понижженням і підкопуванням церковного авторитету, чим письма, які уходять за християнські і католицькі, несуть тяжку шкоду нашій Церкві і народови.

Читати і поширяти такі письма є законом церковним наказане — Від Митрополитого Ординаріятю. — Львів, дня 15. грудня 1927 р. — † А н д р е й, Митрополит.

Ап. Столія і „Action Française“. (і. л.) Боротьба осудженої секти проти кат. Церкви ведеться дальше дуже завзято і „Аксіонїсти“ не перебирають в ніяких середниках. Головне їх оруже клевета. Всі майже французькі єпископи осудили зі своєї сторони „Action Française“.

Занепад т. зв. національної Церкви в Чехословачинї. (і. л.) По смерті Фарського чеська національна Церква розлітається. Вірні самовільно зміняють пасторів, які переважно зовсім не надаються на душпастирів. Віра занепадає. З християнської релігії задержано лиш імя і обряд, але й в обрядових формах робиться щораз иншї „реформи“ так, що панує повна анархія і хаос.

1500-річниця смерті св. Августина. (КАП.) Еспанські Босі Августїане обходитимуть в 1930 р. 1500-літню річницю смерті свого великого Основателя. У звязі з тим розписано великий конкурс на науковї праці про св. Августина. Конкурс має характер міжнародний, а відзначені праці будуть гоноровані.

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

ЖІНКА ХАЛІФА Й ПАЦІШАХА СУЛЕЙМАНА ВЕЛИКОГО, ЗАВОЙОВНИКА І ЗАКОНОДАВЦЯ.

Українська історична повість з 16. столїття.

Відвернула личко до матерї, на якій спочивала, і солені каплини запердились їй з очей. Витиснула їх заведена надія. Пробувала здавити в собі жаль. Але не могла.

А в тім часі далеко, на Галицькій Землі, у Рогатині, хора мати Настунї, в тяжкій горю своїм, на хвилю задрїмала при пораненім батьку. І мала сполудня дивно виразний сон.

Снилось матерї, — що її Настя, дочка-одиначка, їде чорним шляхом килимським і Диким Полям ординським... Їде в своїй легкій, слобній, білій сукні... зеленій віночок згубила десь в стєпу... Їде попри дикі конї-бакемати, їде під багатами диких Татар... Їде серед спеки степом бездоріжжям... а піт солений залїва їй очі, летьєся в уста... І вже в неї жовкне личенко дївоче, та темніють очі синї як вода... А червона кровця з нїжок її спливає, на тверде коріння, на степове сонзілля краплями накрапляє...

Настунїна мати з плачем зі сну зірвалася і до церковкі св. Духа зі своїм тяжким боєм пошкандибала і Матерї Божїй свою бідну Настуню всею душою в опіку віддавала.

А в тім самім часі далеко від неї на чорнім шляху килимським, на Дикім Полям ординським молоденька Настя серцем материнську журбу відчувала, слїди її по хатї очима цідувала, жаль в собі задавала. Але здавити не могла.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

ПОЛЬЩА. Кілько горожан має право голосування? По провізоричним обчисленням 64-ма виборчими комісіями на терені всієї польської республіки при надходячих виборах до союму має право голосування коло 13 міль. 700 тисяч горожан.

— **Союз польських партій.** Довершено порозуміння між католическим Народним, Християнською Демократією (Х. Д.) та „Пястом“ у справі спільної виборчої акції.

— **Оконь-радикал.** На сенаторській листі радикального польського стороництва на першому місці є б. свящ. Оконь.

— **3 головної виборчої комісії.** Урядники Головної Виборчої Комісії вихали 28 січня до виборчих округів для розсліду автентичності пісців, зложених під державними листами 13 і 16.

— **Поляки на Волині образилися.** Польський волинський католицько-народний комітет рішив на своєму засіданні не брати участі в виборах до союму й сенату. Причиною це, що президія зєдиненого комітету в своїх окружних листах помістила на другому місці українців (волинських хлібоїдів).

— **Алькоголь і вибори.** Міністерство внутрішніх справ видало обіжник до воеводів, у якому пригадує припис про обмеження продажі й спожиття алкоголевих напоїв від год. 18 передодня виборів і весь день виборів. Що сподівані є здвиги населення в останніх днях перед виборами, міністерство вводить обмеження продажі й спожиття алкогольо також у днях 2, 3 і 10 марта.

— **Великий процес білоруської громади.** Процес білоруської селянсько-робітницької громади пічнется 23

лютого. На розправу покличуть 420 свідків і 8 експертів. Процес потриває мабуть кілька місяців. Обжалуваних боронитиме ряд визначних адвокатів м. і. Бабяньський, Гонігвіль, Смяровський із Варшави та Глушкевич зі Львова.

— **Зміни розпорядку про набування землі.** Опрацьовано проект розпорядку президента Польщі про набування землі інституціями, уповажненими до парцеляції. В статті 5. цього розпорядку говориться про звільнення від скарбових і самоврядних оплат контрактів набуття земельних нерухомостей інституцій уповажнених до парцеляції. Дальші статті розпорядку змагають до загарантування, що земля набута без скарбових і самоврядних оплат, буде справді розпарцельована.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ. Католицький процес у Москві. Визначний католицький священик, пралат Скальський з Києва, Апост. Адміністратор житомир. дієцезії, станув перед судом військової чрезвычайки в Москві. Сей пралат був дійсним душпастирем й опікувавсь також українськими галицькими утікачами, як се стверджують безсторонні начні свідки Галичане. Суд засудив о. Скальського на 10 літ в'язниці й утрату горожанських прав на 5 літ.

АВСТРІЯ. Християнська учительська організація. У Відні відбулися установчі збори „Центрального Союзу християнського учительства Відня“. Це організація аполітична і має на меті передовісім оборону станових інтересів католицького учительства.

НІМЕЧЧИНА. Розбиття правительственної коаліції. Тому, що між німецькою народньою партією і католическою партією „центрум“ нема згоди щодо

проекту шкільного закона, постановила партія „центрум“ відкликати з правительства своїх міністрів.

Німецько-литовський роземний договір вже підписаний в Берліні. Непорозуміння між обома державами має полагоджувати роземний суд, зложений з делегатів обох сторін і неутрального суперарбітра. Згід арбітражу виняті політичні справи, значить, що тільки спори правної натури підлягають тому судови. Договір увійде в силу по ратифікації.

Німецький меморіал до Союзу Народів у справі безпеки й арбітражу викликав у Женеві велике вражіння. Німецька преса вважає його вступом контрофензиви проти Франції та її союзників. В меморіалі є м. и. домагання ревізії тих міжнародних відносин, котрі грозять мирови т. зн., що Німеччина домагається ревізії версайського договору.

ФРАНЦІЯ. — Новий амбасадор СРСР в Парижі Довгалецький вже вступив сими днями в урядування. При призначенні посольських грамот през. Думерг заявив йому, що для навязання нормальних взаємин між Францією й СРСР, потрібне передовсім довіря „Ля Кроа“ висказує надію, що новий амбасадор мабуть зрозуміє цей дискретний натяк на пригоду з Раковським.

Листи до Редакції.

Хвальна Редакціє!

З огляду на се, що Ваш цінний часопис є поширений у зборівському повіті, звольте ласкаво помістити слідуючу заяву: — В неділю дня 22. січня б. р. відбули „Narawa“ і „Bryl“ спільне віче в салі „Сокола“ в Зборові. На цім вічу я не був. До жадної партії польської або „хрунівської“ я ніколи не належав і не належу. Беру участь тільки в українських гром. справах. Пропоноване мене на згаданім вічу до „komitet-u-wybrczego“ уважаю за акт провокації і рабоване моєї національної чести.

Зборів, дня 25. I. 1928

свящ. Василь Кулик, парох.

ОГОЛОШЕННЯ

(За оголошення Редакція не відповідає).

ПТ. Провідникам і Особам довіря МТМ. до відома.

Де „місяць кат. преси“ проголошено пізнійше (як приміром у декотрих школах), = там продовжує його наша організація до повного місяця від дня оголошення. І так стараємося а к ти місяця виконувати в цілім тім часі.

УПРАВА МАР. ТОВ-А МОЛ.

В.П. Проф. Архистови-малюєви Юрієви Магалецькому з великим вдоволенням дякуємо за мистецьке солідне помалювання церкви в Ременові. — о. Михайло Пашковський, завідагель; Іван Тис, Антін Мельник, Кіндрат Сушко, Кіндрат Тис, провізори. 128

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР

Д-р А Гершендерфео

б. лікар віденської клініки і б. секунд. заг. шпиталю у Львові

Львів, вул. Пілсудського (Панська) 3.
65 орд. 8—9 і 3—5. 10—20

Д-р Юлій Ардель

б. секундар заг. шпиталю у Львові,
орд. у внутрішніх недугах від год. 12—1 і 2—5
Лічення: дієтермією і кварцевою лампою.
63 Львів, Коллонтая 5., тел. 19-62. 10-10

ПАНЧОХИ ПФАУ РИНОК Ч. 19.

Найдешевше, бо вхід через сінн.
21 17—20

Фабрика „Мильників“ Г. МОНЧИНСЬКИЙ

Львів, вул. Волинська 25., тел. 20-18, стація зал.: Львів-Підзамче. — Приймає ПИЛЬНИКИ до насікання і замовлення на нові. 53 13-25

= ДАРОМ =

ніхто товару не дає, але за 5 зол. тижнево можна замовити в нас всякі тапіцерські вироби, як матраци, отомани, фотелі і т. п.

ГОТТЛІБ і ГЕФЕЛЬ

Львів, вулиця Гродзіцьких ч. 8.
б. тапіцер-декоратор кор. театру в Бу-
129 орд. 1—5 дапешті. 1—5

ЗУБИ виробляю ЦІННИКУ по такім

1 золот. корона . 18 зол.
1 золот. зуб . . 15 „
1 зуб на кавчуку 2 „
1 репаратура . 3 „

Все з найлучшого матеріалу

РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
(де каварня de la Paix).

Знижок не уділяю! 3—24

НАСІННЯ
ГОРОДИНИ, ЦВІТІВ
і ГОСПОДАРСЬКІ

з першорядних краєвих і заграничних плянтацій, з найвищою силою кільчення поручає

ЕДМУНД РІДЛЬ

СКЛАД НАСІНЬ

Львів, вул. Рутовського ч. 3.
124 Цінники висилаю на бажання. 2—4

„FOSFOR“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ

Львів,

пл. Марійська 6/7 I. п. (pl. Marjaski 6/7 I. p.)

114

Телефон 44—48.

5—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** й амонякові. **РЕФОРМФОСФАТИ:** кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅!!!“
ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як краєві так і заграничні.
СОЛИ потасові й **КАЙНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSKA)** амонова
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амонівий вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будівельне.

Доставка вагоново й деталічно по цінах фабр й на найдогідніших услівях кредит.

ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).